

Světový den vody: Urychleme změnu, dokud je čas

22.3.2023 - | Ministerstvo životního prostředí ČR

Mottem letošního Světového dne vody je „Accelerating change“, které můžeme přeložit jako „Urychlení změny“. Heslo Organizace spojených národů, která Světový den vody každoročně vyhlašuje, směřuje zejména k situaci v rozvojových zemích, kde obrovský počet obyvatel čelí nedostatku vody, a kde tedy urychlení změny k lepšímu je životně důležité. Týká se ale i zemí žijících ve vodním blahobytu, jako je Česká republika, protože takový stav nemusí trvat navždy.

„Stávající zdroje vody jsou u nás zatím ve většině regionů dostačující, ale scénáře vývoje změny klimatu jasně říkají, že se tato situace bude dramaticky měnit, zejména v oblastech s častým výskytem sucha. Některé regiony jsou velmi zranitelné již nyní, což se bude bohužel dále zhoršovat. I proto máme vládou schválenou Koncepci na ochranu před následky sucha pro území České republiky, která kromě jiného navrhuje komplex opatření, jimiž můžeme nepříznivé důsledky sucha a nedostatku vody zmírnit nebo dokonce eliminovat. V lednu jsme ve vládě vyhodnotili naplňování úkolů této Koncepce po pěti letech a rozhodli se v jejích strategických cílech pokračovat. Na zavádění daných opatření spolupracujeme nejen se zemědělci a vodohospodáři, ale směřuje k tomu i dotační politika ministerstva zemědělství v oblasti vodního hospodářství, zejména pak v navyšování počtu domácností napojených na veřejné vodovody a kanalizace a zajištění kvalitních zdrojů vody v přírodním prostředí,“ říká ministr zemědělství Zdeněk Nekula.

Záměrem Koncepce je vytvořit jednotné komunikační platformy k suchu, k posílení nebo vytváření nových vodních zdrojů, ke zvýšení objemu vody v půdě úpravami zemědělského hospodaření, což přispěje jak k omezení zemědělského sucha, tak k zachování dostatečných průtoků ve vodních tocích po delší dobu než dosud. Opatření obsahují i zásady zodpovědného hospodaření se srážkovými vodami a šetření vodou v různých technologiích.

Ministerstvo životního prostředí dlouhodobě prosazuje pro řešení aktuálních problémů spojených s probíhající globální změnou klimatu komplexní přístup. Využívá k tomu své strategické dokumenty, legislativní oporu, plánování v oblasti vod a finanční podporu přípravy a realizace opatření v krajině i na podporu vědy, výzkumu a inovací.

„Soustředíme se především na zadržení vody v české krajině a obnovu přirozeného vodního režimu. Miliardami z evropských i národních dotačních programů podporujeme a nadále budeme podporovat tisíce projektů obnovy mokřadů, tůní, malých vodních nádrží a niv, směřujeme finance na péči o cenné biotopy, výsadbu zeleně, zlepšení skladby lesů nebo revitalizaci vodních toků. Kromě toho se také staráme o dostupnost pitné vody, zkvalitnění zásobování obyvatel pitnou vodou, zlepšení jakosti povrchové i podzemní vody, posílení kapacity vodárenských systémů nebo zvýšení kapacit čištění odpadních vod a zvýšení podílu obyvatel připojených na čištění odpadních vod. Jen ve stávajícím období Operačního programu Životní prostředí do roku 2027 na to máme dalších 70 miliard korun,“ říká náměstkyně ministra životního prostředí Eva Volfová.

Podle Svazu vodního hospodářství ČR, z.s. (SVH ČR) a Sdružení oboru vodovodů a kanalizací ČR, z.s. (SOVAK ČR) zůstává nejvyšším veřejným zájmem na úseku vodního hospodářství zajistit dostatečné zdroje vody jak pro zásobování obyvatel pitnou vodou, tak i pro klíčové ekonomické sektory. „Plně sdílím stanovisko pana ministra Nekuly v tom, že v následujících letech můžeme očekávat

prohlubování negativních projevů klimatické změny, a proto se musíme již nyní připravit a adaptovat na její dopady. Stále se nám ale nedaří překonat určitou bariéru v našem uvažování, kdy většina společnosti je sice zajedno v tom, že je třeba provádět opatření, abychom snížili negativní dopady sucha a nedostatku vody, vnímá to jako hrozbu, ale rozděluje nás možné přístupy k řešení této hrozby. Nejsme ochotni přistoupit na omezení, bez kterých se realizace potřebných opatření prostě neobejde. A ta rozdílnost názorů je dána právě vodním blahobytem, ve které naše společnost žije. Strach o životní prostředí nás logicky spojuje, ale možná řešení „klimatické krize“ nás, jak je vidět, rozděluje. Proto na nás všechny apelují, myslíme, spolupracujeme a snažíme se posuzovat problémy v širších souvislostech. Vodní blahobyt nebude trvat věčně a určitě chceme, aby i naše děti byly součástí té krásné přírody, pro kterou jsme, zcela správně, schopni udělat nyní téměř cokoli. Je ale naší povinností zajistit, aby i příští generace měly dostatek zdrojů kvalitní pitné vody, aby měly dostatek zdrojů vody pro energetiku, průmysl, závlahy i přírodu,“ doplňuje Petr Kubala, předseda představenstva SVH ČR, a dodává: „Bez vody to nepůjde, proto urychlíme změny, dokud je čas.“

„Urychlení změny má smysl jen v tom případě, že známe cílový stav a cestu, která k jeho dosažení bezpečně vede. Při rozhodování o zajištění nejzákladnější lidské potřeby, vody, dodržení tohoto pravidla platí násobně. Vodohospodáři jsou si velmi dobře vědomi, že plánování, investice, ale také pravidelná údržba při správě vodohospodářské infrastruktury se musí dělat s nejvyšší opatrností a rozvahou, protože se tak děje s ohledem na životnost infrastruktury na mnoho desítek let dopředu. V tomto směru může mít špatné rozhodnutí nedozírné následky. Proto vodohospodáři sdružení v SOVAK ČR, SVH ČR a CzWA již v roce 2021 přijali Poziční dokument – vodní hospodářství ČR pro roky 2021–2030, který přesně definuje potřeby oboru na příštích 10 let. Obsahovou kvalitu a nadčasovou prozíravost tohoto dokumentu prověřila nejen kovidová pandemie, ale také události na Ukrajině. Jsme velmi rádi, že spolu s ministerstvem zemědělství můžeme pracovat na naplňování cílů v tomto dokumentu obsažených. Za všechny si dovolím jako příklad uvést financování propojování vodárenských soustav, které je nejefektivnějším způsobem zajištění adaptačních opatření na klimatický vývoj, ale také na řadu dalších mimořádných situací,“ říká ředitel a člen představenstva SOVAK ČR Vilém Žák.

Světový den vody se koná každoročně jako připomenutí významu vody a potřeby udržitelného nakládání s vodními zdroji. Tato tradice byla zahájena v roce 1993, kdy byl Valným shromážděním Organizace spojených národů 22. března vyhlášen Světovým dnem vody. V ČR organizuje oslavy Světového dne vody SVH ČR ve spolupráci s dalšími partnery, z nich nejvýznamnější je SOVAK ČR sdružující vodohospodářské společnosti, které zajišťují dodávky pitné vody a její čištění pro občany ČR.

https://www.mzp.cz/cz/news_20230322_Vodohospodari-slavi-Svetovy-den-vody